

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

Dissertatio Theologica. Responsio ad ea quae Reuerendissimus Dominus
Ioannes Caramuel de Scientiâ conditionalium docet in Theologiâ suâ
fundamentali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

DISSERTATIO THEOLOGICA
APPENDIX

*Ad Tractatus quarti §. 7. & Tractatus
quinti §. 1.*

RESPONSIO.

Ad ea quæ Reuerendissimus Dominus Ioannes
Caramuel de Scientiâ conditionalium docet,
in Theologiâ fundamentali. Lib. 1. thesi 6. in
impressione Francofurtensi. n. 77. in Romana
verò. n. 116.

§. I.

*Scientia conditionalium, quâ Deus omnia conditio-
natè futura illimitatè nouit, receptissima est apud
Theologos omnes.*

Ecepta quamuis sit in Theologorum scholis, ea
quam proposui conditionalium in Deo Scientia,
vti fuse ostendit Suar. to. 1. de grat. Prologo-
meno. 2. cap. 1. alijque qui post eum scripsere
auctores; præsertim Ruyz. To. de Scientiâ Dei.
Disp. 67. per sectiones nouem; eique passim re-
centiores Thomistæ subscribant, quamuis in modo eam expli-
candi à nobis discrepent, vt rectè monet Derkennis. De Deo
trino & vno. disp. 8. c. 7. §. 3. Rursus quamuis eam ipsam scien-
tiam, ex auctoritate & præcipuè D. Augustini, manifestissimè
& do-

1.

& doctissimè conuincant Suar. in Opusc. 1. 2. de Scientiâ condit. cap. 2. & fufius Prologom. 2. 3. & 4. fufiffimè verò Ruyz. Disp. 65. per sect. 12. Disp. 66. per sect. 9. quibus nescio an quidquam præclarior addi possit, ad totius rei confirmationem solidissimam; hæret tamen Reuerendissimo ac Doctissimo D. Caramueli aliquis scrupulus, isque non exiguus, non quidem quod *negaturus sit sententiam esse probatissimam*, vti fateretur. n. 114. in impressione Romanâ (quam deinceps sequemur in numerorum allegatione) sed quod *eruditionis gratiâ* (vti fateretur n. 115.) *nonnulla Theoremata velit subijcere, contra quæ libenter videbit, quid ex sacris litteris possit obijci.* De Patrum itaque auctoritate & testimonijs, item de Theologorum vnanimi consensu, non multùm laborat, modò per Sacras Paginas eâ, quas proponit, theses non conuincantur. Sperat enim se ostensurum *indeterminationem, quam ponet* (hoc est sententiam suam, circa futurorum conditionalium indeterminatam veritatem & falsitatem) *etsi conferatur cum Sacris Litteris, permansuram probabilem.* Locorum autem, qui ex Sacrà Paginâ circumferuntur, *probabiles solutiones dum promittimus, inquit, dabimus probabiliores; fortè manifestas & certas.* Verùm antequam solutiones illas examine- mus, proponenda erit ea, quam de Scientiâ conditionalium, sex thesibus explicat, doctrina. n. 116. Hæc eius verba.

§. II.

Eam tamen ad pauca quedam limitare & restringere conatur Caramuel.

2. **P**rimum Theorema. Non datur scientia media. Nempe illa quam Patres Iesuitæ tuentur. Scientiam enim conditionalium, quæ ab absolutis necessariò inferuntur, non negamus.
- Secundum.* Non dantur physicæ prædeterminationes.
- Tertium.* Non dantur decreta in Deo Conditionalia, quæ actus hominum liberos prædefiniant; qualia ponuntur à Thomistis.
- Quartum.* Futura libera Conditionalia, nempe illa quæ ab alio

*Thes. Ca-
ramueli
de scientia
conditionalium.*

alio futuro absoluto non inferuntur infallibiliter aut necessariò, nec habent determinatam veritatem nec falsitatem.

Quintum. Futura conditionata imperata, quæ ab alio futuro absoluto necessariò aut infallibiliter oriuntur, habent determinatam veritatem, nimirum in futuro absoluto; ita ut istud cognoscens, illa non possit ignorare.

Sextum. Ad hanc ultimam classẽ pertinent futura omnia conditionata, quæ in Scripturâ reuelantur. Adeoque diuinæ illæ reuelationes, tam formaliter quàm obiectiuè sumptæ, habent certitudinem & infallibilitatem veram realem in omni rigore metaphysico.

Scientiam
conditio-
naliũ Dei
ad paucif-
simã obie-
ctã restrin-
git Cara-
muel.

Hactenus Caramuel, magno fanè, ut eius phrasi utar, supercilio. Hinc autem sequitur Scientiam Conditionalium in Deo, ad pauca quædam contrahi; nullamque de possibilibus Angelis aut hominibus habere scientiam; neque scire Deum, an si plures crearet, damnandi illi forent an saluandi, liberi arbitrij bono vel malo vsu: neque etiam cognoscere quid homines facturi fuissent, si Cataclysmo, tempore Noëmi, non fuissent extincti; neque denique quid quiuis homo facturus fuisset liberè, nec consequenter an saluandus fuisset an damnandus, si diutiùs vixisset. Nullum enim futurum absolutum in possibili isto statu est, ex quo necessariò & infallibiliter oriuntur hæc conditionata; atque adeò, ut nobis persuadere vult Caramuel, non habent determinatam veritatem aut falsitatem. Quàm verò absurdum sit, Deo earum rerum scientiam denegare, nemo non videt. Hoc autem iam non ago, utpote à præstantissimis, quos laudavi, Theologis, præclarissimè demonstratum. Caramueli iam inhæreo, rationemque Theorematum positorum exposco.

Nihil autẽ
Deo dene-
gandum,
nisi quod
impossibile
aut absur-
dum esse
posuim de-
monstrare.

Eam dat hisce verbis. *Et quidem hæc Theoremata nullo alio meliore modo propugnare poterimus, quàm dissoluendo singulas obiectiões, quæ possunt contra nostram doctrinam adduci.* Verum pace Reuerendissimi D. Caramuelis dixerim, non videri mihi bonam esse de Deo philosophandi hanc, quam inis, rationem. Neque enim si perfectio aliqua ei inesse non probatur adeò euidenti ratione ut saltem ea probabiliter euerti non possit, illico neganda est Deo inesse ista perfectio. Quinimo prorsus contraria in eunda est via; & si vel probabilis pro Deo affertur ratio, imò etiam si nulla alia appareat, quàm quod perfectio sit aliqua id de quo

quo quæritur, illico id Deo inesse concludendum est potius, saltem nullatenus denegandum, nisi prius & euidenter & demonstratiuè, non probabiliter tantum, istud imperfectum aut impossibile esse positiuè ostendatur, quod Deo inesse disputatur. Iam verò nemo negauerit, si Scientia conditionalium (qualem asserunt non solum Patres Iesuitæ, sed passim omnes Scholæ) possibilis sit, eam Deo inesse: præclarissimumque fore Numinis encomium, si non tantum paucula quædam conditionata, in hâc rerum serie cognoscat; verum etiam si ei omnium, etiam possibilium, futura conditionata fuerint perspecta. Infinitis itaque gradibus perfectior cum sit, ea scientia sic expansa, præ eâ quam Caramuel suis Theorematis ad pauca contrahit, nullo modo satisfaciet respondendo ad rationes, præsertim si ad paucas tantum ex multis respondeat, quibus positiuè ea perfectio Deo inesse ostenditur: neque suam sententiam faciet vlllo modo probabilem, nisi prius euerit, perfectionem illam esse impossibilem, aut absurdam, aut quod idem est, non esse.

5. Facit hoc inquires, nam Theoremate quarto disertè ait, *futura conditionata libera, nempe illa que ab alio futuro absoluto non inferuntur infallibiliter aut necessario, nec habent determinatam veritatem aut falsitatem*. Asserit id quidem Caramuel, sed alij Theologi passim id omnes negant: aiuntque propositionem illam *Petrus curret*, veram esse vel falsam, eo quod è duabus contradictionis, alterutra necessario sit vera, altera falsa: quod si ita est, certè ab æterno vera fuit vel falsa sine vlllo decreto superaddito: neque conditio adiecta quidquam veritati aut falsitati adii-
cit aut demit.

6. Hic verò paululum exandescit Caramuel, num. 107. *Et non patiar, inquit, hoc proponi argumentum, quia non meretur solutionem; est enim quoddam speciem aliquid, et si bene examinetur, nihil. Hoc certè, vt parum dicam, est admodum contemptim de grauissimorum Theologorum argumentis ferre sententiam. Bene igitur argumenti vim examinet Caramuel, quid respondebit porro? istud sanè quod post aliquot interrogatiunculas, n. 107. propositas ait n. 108. & seqq. propositiones istas conditionales, sicut abstrahunt à decreto Dei absoluto, ita abstrahere à veritate & falsitate. Quod nihil aliud est dicere, quàm quia conditionatæ propositiones futuræ non sunt, ideo non sunt determinatè falsæ nec*
veræ.

Non facit
id Caramuel.

Sed pro ratione thesistat ipsam thesistat.

veræ. hoc autem quid est, nisi assumere id quod probandum est, & Thesin dare pro ratione Thesis? Prius enim ostendendum erat, & verò ratione demonstratiuâ euincendum, nihil verum aut falsum esse, nisi quod decreto Dei absoluto attingitur. Neque simpliciter asserendum, sed probandum id quod dicit, nu.

111. *Dico igitur decretum Diuinum esse cum propositionum contingentium veritate & falsitate, necessario & quidditatiuè connexum.* hoc enim rursus tantum assumitur & non probatur, iamque à nostris Theologis sapius responsum est, conditionatas propositiones illas à Deo non in decretis suis, sed in seipsis cognosci. vide Derkennis, Vekenum & alios supra laudatos, præsertim Ruyz disp. 73. 74. 75. nolo enim huic insistere argumento, ut ostendam Caramuelem *in speciem aliquid dicere, & si bene examinetur, nihil.* Illud semper vrgeo, quod cum demonstratiuè & euidenter non conuincat aut absurditatem aut impossibilitatem huius Scientiæ; & rursus, cum nemo non videat eam Scientiam si in Deo sit, perfectionem esse infinites maiorem, quam ea quam ponit Caramuel, certè eam perfectionis omnis origini & apici, minimè fuisse denegandam, ob nescio quæ commenta, quæ mox persequar.

Et ne probabiliter quidam probat eam scientiam in Deo non esse.

Non credat igitur Caramuel, Theoremata sua optimè se propugnare, etiam si probabiles afferret solutiones obiectionum, quæ contra doctrinam suam proponuntur; nam etiam si certissimas daret solutiones, nihil adhuc ageret. tantum enim id ostenderet, nos positiuè non probare perfectionem illam Deo inesse. aliud autem est perfectionem non inesse Deo, aliud non rectè probari eam inesse. Certè multa in sunt Deo, quæ ei inesse, ratione demonstratiuâ non possumus conuincere, satis id est ut dicamus inesse perfectionem aliquam Deo, qui in omni genere entis est perfectissimus, si contrarium liquidò non demonstratur, aut per absurdum, aut per impossibile. hoc cum non agat Caramuel, non credat sententiam suam nequidem probabilem; nisi velit aliquid esse probabile, quod non probatur nequidem ad speciem; aut velit sententiam dici probabilem quæ ab vno auctore, sine vllâ ratione, eruditionis tantum causâ, prout se facere dicit, proponitur.

Scripturam pro Scientiâ illâ

Verum, cum illud præsertim vrgeat, ex Sacris Paginis non posse conuinci, aliam in Deo conditionalium Scientiam dari, præter

7.

8.

præter eam quam ipse determinat Theoremate 5. & 6. videamus porro, quàm probabiles sint solutiones, quas tamen putat Caramuel fortè *futuras certas & manifestas*. Hoc tamen, inquit, non urgeo; non enim ad me iudicium, sed ad candidum Lectorem spectat.

*adatarum
ne probabi-
les quidem
adferri sol-
tione.*

9. Itaque ut nodum, quem soluere conatur Caramuel, clare exponamus; illud Lectorem monere non pigebit, loca quædam esse in S. Scripturâ, ex quibus clarissimè conuincitur, Deum aliqua futura conditionata cognoscere, quæ tamen ex libero hominis pendent arbitrio. Fatetur id Caramuel, & quidem non coniecturaliter tantum, ut aiunt, sed certò & infallibiliter ea Deum cognouisse, & prædixisse agnoscit. At verò ea conditionata, quorum in Sacrà Paginâ fit mentio, asserit cognouisse Deum *in aliquo absoluto futuro, unde necessariò & infallibiliter inferebantur*, atque adeo in illo absoluto, ea habuisse determinatam veritatem aut falsitatem. Hinc autem concludere vult, alia conditionata sub Scientiam Dei non cadere; ea nempe, quorum veritas aut falsitas ex aliquo futuro absoluto necessariò & infallibiliter non inferuntur. Et quamuis id non sequatur: Hæc quæ ex sacrà Paginâ afferuntur conditionata, Deus sciuit in aliquo futuro absoluto, unde necessariò inferebantur; ergo non scit alia conditionata, quæ à tali futuro absoluto non dependent; cum vtrumque verum esse possit: tamen opere pretium erit examinare futura illa absoluta, ex quibus ut vult Caramuel, dependebat veritas aut falsitas conditionatorum, quorum scientiam claris verbis Deo tribuunt sacrà Paginæ.

*Neque si
eis adfer-
ret, adhuc
probari
scientiam
conditiona-
lium illi-
mitatâ in
Deo nõ esse.*

§. III.

Ostenditur quàm improbabiler Caramuel finxerit decreta absoluta Ceilitarum & Saulis; deinde quòd illis adhuc positis, Deus non potuerit infallibiliter prædicere Davidi futuram proditionem Ceilitarum, sine Scientiâ conditionalium illimitatâ.

10. PRIMUM illudque celeberrimum, pro Scientiâ conditionalium Deo asserendâ, testimonium petitur ex 1. Reg. 23. quod ut clariùs exponatur, aliqua quæ historiam spectant, altius sunt

Q 3

repeten-

Historia
Davidis
consultantis
Deum.

repetenda, quia vsui sunt futura. Philistæi obsederant Ceilam; David Saulem fugiens cum suis, nihilominus, gentis suæ periculo cognito, postquam Deum super hæc re consulisset, Philistæos forti animo aggressus est, & percussit eos *plagâ magnâ*, & *saluauit David habitatores Ceile*, v. 5. Audiuit Saul, re bene actâ, Dauidem Ceilæ se continere. Itaque *præcepit Saul omni populo, ut ad pugnam descenderet in Ceilam, & obsideret David, & viros eius*. Quod cum David rescisset, quia prepararet ei Saul clam malum, dixit ad Abiathar sacerdotem, applica Ephod. Et ait David, Domine Deus Israel, audiuit famam seruus tuus, quod disponat Saul venire in Ceilam, ut euertat urbem propter me. Si tradent me viri Ceile in manus eius! & si descendet Saul, sicut audiuit seruus tuus Domine Deus Israel? indica seruo tuo. Et ait Dominus descendet. dixitque David: si tradent me viri Ceile, & viros qui mecum sunt, in manus Saul & dixit Dominus; tradent. Surrexit ergo David, & viri eius quasi sexcenti, & egressi de Ceilâ, huc atque illuc vagabantur incerti. Nuntiatumque est Sauli, quod fugisset David de Ceilâ, & saluatus esset; quam-ob-rem dissimulauit exire. Hactenus facer textus.

Ut infallibilitatem, oraculi explicet Carameuel, recurrit ad duo decreta absoluta hominum.

Manifestum est duo hic prædixisse Deum futura sub conditione, quæ tamen ob conditionis defectum numquam euenere. Scilicet descensum Saulis si David permansisset Ceilæ, & proditionem Ceilitarum: quod si prædixit infallibiliter futurum vtrumque, clarum est Deum præsciuisse futura sub conditione Dauidicæ mansionis in vrbe Ceilâ. Fatetur id nobiscum Carameuel. n. 117. hisce verbis. Dico igitur Scientiam Dei in illâ prædictione fuisse infallibilem de obiecto infallibili, nec tamen contra nostram doctrinam militare. Attendite si placet rationem sciebat enim, inquit, Deus Saulem, istam habere voluntatem de facto, quod si David veniret Ceilam, aut ad aliam similem ciuitatem, esset iturus illuc & intercepturus illam: & videbat Deus Saulem multis diebus sequentibus continuaturum istum actum, & hoc Scientiâ Visionis. Sciebat etiam Ceilitas decreuisse de facto tradere Dauidem Sauli, si illum in potestate haberent, & hic illum peteret: & stantibus illis duobus decretis actualibus (altero Saulis, altero Ceilitarû) que Deus Scientiâ Visionis cognoscebat, euidenter & infallibiliter videbat Deus, Saulem descensurum in Ceilam, si ibi mansisset David, & Ceilitas tradituros illum, si Saul descenderet. Hæc doctrina mihi videtur

11.

videtur valde clara, inquit, eamque dilucidat exemplo æque claro, ac illud quod iam proposuit.

12. Verùm vt clara videatur Caramueli hæc doctrina, sciat tamen à multo iam tempore eam Suari fuissè perspectam, & ab eo propositam, l. 2. de Scientiâ conditio: c. 1. n. 3. ne fortè quis de inuentione hæc perperam sibi abblandiatur. Numero verò 4. iudicium hoc de eâ fert. *Hæc responsio habet aliquid subtilitatis: imprimis tamen omnino voluntariè est conficta sine fundamento in Scripturâ.* Vide sis reliqua, quibus doctrinam hanc refutat. Ego sane tanti Theologi vestigijs insistens, ostendam primò, decretum Ceilitarum fictum esse, & quidem non probabiliter. *Secundò* etiamsi illud fuisset, non tamen infallibiliter & necessariò Deum ex eo, aut in eo cognoscere & prædicere potuisse traditionem Dauidis, sine aliâ Scientiâ conditionalium, quâ ea cognoscit non in causis aut decretis, sed in seipsis.

13. *Imprimis*, decretum illud Ceilitarum tradendi Dauidem si superueniret Saul, si stum esse, ex eo patet, quòd, vt rectè Suarez, nullum planè in sacræ Paginæ historiâ habeat fundamentum, vnde vel probabiliter, aut per coniecturam quidem colligere liceat, Ceilitas tale decretum condidisse, eo tempore quo Dauid Deum consulebat. Quâ ergo fiducia illud fingitur, & tantâ auctoritate asseritur, *scinisse Deum Ceilitas decreuisse de facto tradere Dauidem, si illum in potestate haberent, & Saul illum peteret?* vbi hoc Scriptura exprimit? Quòd si autem Scripturæ, præsertim historias enarranti, assignendi quidlibet detur licentia, quid demum sinceri habebimus posthâc in sacris Paginis; & quid non dabitur comminisci, quòd non auctoritate sacrâ fulciam?

14. Illud certè mihi non negauerit Reuerendissimus D. Caramuel, saltem non esse certum, Ceilitas re ipsâ tale decretum habuisse. Vnde enim certitudinem eam conficiet? quòd si autem certum illud decretum non sit, iam sanè constat non attulisse eum certam & manifestam huius testimonij, vt sperabat, solutionem; cum ea fundata sit in decreto Ceilitarum planè ficto, & de quo saltem non certò constat an fuerit in rerum naturâ, nec ne. Nisi fortè ex eo decretum tale exstitisse probare velit, quòd Ceilitas illud condere debuerint, vt sua quam proponit, stet doctrina.

15. Adde, quòd ne probabiliter quidem fingi potuerit eiusmodi decretum absolutum. An enim id prudenti homini credibile est, Ceilitas

Verùm nullum ea decreta habet fundamentum in sacra scriptura historâ, cui quidquam assignere ne fas est.

Et cū hæc hæc fictio certa nō sit, saltem non dat certam huius testimonij solutionem.

Decretum Ceilitarū de traditōe Ceilitas

*Dauides ne
probabili-
ter quidem
fingi, pro-
batur pri-
mo.*

Ceilitas paulò ante à Dauidè obsidione grauíssimâ liberatos, tanto bonorum omnium, vitæque aut libertatis perdendæ periculo absolutos, benefactorem suum, per summam prodicionem, inimico capitali tradere statuisse! At, inquires, timebant sibi à Saulis potentiâ & irâ, Dauidem si non traderent. Ita sanè sit, timuerint. At tum credibilius est, si coniecturis agere liceat, Ceilitas clanculum & amicè timoris sui caussas Dauidi exposituros, vt collatis consiliis beneuolè in commune consulerent; ne fortè dum Saulis iram volunt per prodicionem effugere, Dauidis indignationem, & fortissimorum virorum pro vitâ suâ decertantium arma, furoremque incurrerent. Probabile enim est, Dauidis arma & milites, ciuium Ceilitarum viribus longè præstitisse; cum ij essent qui Philistæos, ipsam urbem obsidentes, paulò ante debellassent. Philistæos autem obsidentes, obsessis longè potentiores fuisse, cui non est probabile? si autem Dauidis arma, ciuium armis præualebant, certè timere meritò debebant, ne prodicionem volentes exequi, gladijs militum de libertate desperantium conficerentur, aut incendio in urbem immisso deslagrarent. Nisi fortè Dauidem solum tradere machinabantur; illud nimirum impune passuris militibus fortissimis, & ad Ducis sui imperia dudum factis. Quid quod Ceilitæ non ignorabant, Dauidem in Regem inunctum à Prophetâ, imperaturumque procul dubio Israeli? Et futuri Regis iram, prodicione si detegatur incurrendam, non extimescerent? Denique quàm id parùm probabile, Ceilitas prodicionem hanc molitos fuisse, tum cum, vt ex historjá sit planè verisimile, aduentum & machinationem Saulis, aut non sciuerunt penitus, aut non certis indicijs? Nam vt sacer textus habet, *preparabat Saul Dauidi clam malum*. An autem id clam est, quod noscit tota ciuitas? Item Dauid ipse de re totâ dubitabat, cum Deum consuleret. *Et ait Dauid: Domine Deus Israhel, audiuit famam seruus tuus quod disponat Saul venire in Ceilam*. Famam tantùm audiuerat Dauid, qui omnia per amicos scrutabatur in castris Saulis; quid ergo de Ceilitarum conscientia dicendum est? certè nullam habuisse de aduentu Saulis. Et vt aliquam habuerint, an famâ auditâ, & eâ quidem dubiâ, certum facinus animo illicò designasse est probabile? an magistratus coegisse, & senatus consulto, aut publicâ ciuium acclamatione & tumultu decretum condidisse de Dauidè

*Probatur
secundo.*

*Probatur
tertio.*

uide in vincula conijciendo, & per summam ignauiam tradendo Sauli, tum cum id facile ad aures Dauidis poterat deuenire, summo totius vrbs periculo?

16. Certè eiusmodi sunt hæc argumenta, vt facile homini iudiciis non præoccupato persuadeant, nullum Ceilitas, eò quò Deum Dauid consulebat tempore, habuisse de benefactore suo tradendo absolutum decretum, & ne cogitationem quidem. Postmodum verò tradituri quòd fuissent, vt prædicit Dauidi Deus, poterat id contingere, aut post longam obsidionem consumptis iam militibus, aut vario Marte plerisque occisis; vnde Ceilitæ tandem, patriæ suæ saluti, quam alias perituram videbant, per Dauidis iam pæne inermis traditionem consulerent. Quidquid sit, longè probabilius est, eo tempore, quo beneficij ferè hesterni recens erat memoria, Dauid in delicijs ciuium, milites Dauidis fortissimi & victores, Saulis arma procul distita, nec vlla de eius aduentu certitudo; nullum de tradendo Dauid absolutum condidisse decretum, quòd tamen fingit Caramuel: quam parùm probabiliter, iudicium sit penes Lectorem.

Longè itaque probabilius tum cum consuleret Deum Dauid, ne cogitasse quidem de traditione faciendâ Ceilitas.

17. *Secundò*, demus sanè Ceilitas habuisse decretum absolutum tradendi Dauidem, si Saul descenderet: & rursus Saulem habuisse decretum descendendi Ceilam; nego tamen ex his duobus decretis potuisse Deum certò & infallibiliter (nam de hoc est quæstio) cognoscere tradendum à Ceilitis Sauli Dauidem, sine illâ, quam PP. Iesuitæ & omnes passim Theologi defendunt, Scientiâ conditionalium.

Positis adhuc fictis istis decretis, non potuit tamen ex illis solis Deus infallibiliter prædicationem prædicere.

18. Quòd quidem sic conficio. Nam vt habuerint Ceilitæ illud decretum, certè illud naturâ suâ tale non erat, quòd absolute ab iis immutari non poterat; alioquin Ceilitæ hæc in parte non fuissent deinceps liberi; quòd nemo dixerit. Quòd si ergo decretum mutari poterat, & quidem momentis singulis, certè in ipso decreto Deus cognoscere non poterat, quàm diu esset duraturum; cum tota decreti duratio, non à naturâ decreti conditi, sed à solo Ceilitarum libero arbitrio dependeret. Idem omnino de decreto Saulis descendendi Ceilam dico, nam etsi videret Deus decretum absolutum Saulis, quò castra Ceilæ admouere statuerat, non tamen id decretum ex naturâ suâ non erat eiusmodi, irritari à Saule quòd non posset; aut legatis à Dauid superuenientibus, aut Philisthæorum armis aliò Saulem auocantibus. Ex ipso

Primo, quia illo decreta humana mutari absolute poterant.

ipso igitur decreto, aut in ipso cognosci non poterat eius futura duratio.

Sic est inquires, verum durationem vtramque non in decreto cognoscebat Deus, sed videbat in ipsa futura decreti duratione. 19.
nam stantibus istis duobus decretis altero Saulis, altero Ceilitarum, inquit Caramuel, quæ Deus scientiâ visionis cognoscebat, euidenter & infallibiliter videbat Deus, descensurum Saulem in Ceilam, si ibi mansisset Dauid, & Ceilitas tradituros illum, si Saul descenderet. Audio quidem; verum illud peto, quomodo in decretis illis euidenter & infallibiliter cognoscebat Deus descensurum Saulem, nisi certò & infallibiliter sciret decreta illa duratura, vsque ad descensum Saulis futurum, v.g. post tres dies? vidit, inquit, Caramuel nam videbat Deus Saulem multis diebus sequentibus Continuaturum illum actum, (volitionem descendendi Ceilam) & hoc scientiâ visionis; idemque dicit de decreto Ceilitarum.

Imò non durarunt, si facta fuerint, nisi vsque ad fugam Dauidis. 20.
 Itane verò? vidit Deus Scientiâ Visionis duratura illa decreta multis diebus? at quot diebus vidit duratura? Certè non arbitror, aut Caramuelem aut vllum in orbe Theologum, dicturum Deum Scientiâ Visionis attingere aut videre alia, quàm ea quæ fuerunt, sunt, aut re ipsa futura sunt. Non igitur vidit Deus durationem vtriusque decreti, nisi quæ defacto futura erat. Atqui vtrumque decretum non durauit, nisi vsque ad fugam Dauidis ex Ceilâ. Non enim est credibile, Ceilitas habuisse decretum absolutum tradendi Dauidem absentem, quique in ipsorum manibus non erat. Itaque eo elapso, elapsa est decreti continuatio. Saulem verò decretum absolutum, descendendi Ceilam fugâ Dauidis cognitâ mutasse, ex textu constat. *Nam nuntiatum Sauli est, quod fugisset Dauid, & saluatus esset; quam ob rem dissimulauit exire.* Vtrumque igitur decretum continuatum est tantum vsque ad fugam Dauidis. Itaque neque Deus vidit continuandum decretum vltra tempus fugæ Dauidicæ: nam Deus per Scientiam Visionis, quæ futura non sunt non attingit. Cum itaque Deus, vti fatetur Caramuel, *euidenter & infallibiliter Ceilitarum traditionem videre non potuerit, nisi stantibus illis duobus decretis actualibus, altero Saulis, altero Ceilitarum: Certè non iam stantibus, sed cessantibus istis duobus decretis actualibus, nihil de conditionatè futuro, tanquam ab illis decretis nec cessariò & infallibiliter inferendo, euidenter & infallibiliter nosse poterat*

Non igitur vidit Deus in iis comprehensione Dauidis.

poterat Deus. Atqui traditio Ceilitarum futura erat post istud tempus quod Dauid suâ fugâ præuertit, & tum cum decreta illa absoluta per fugam Dauidis erant cessatura: igitur ex decretis cessaturis nihil euidenter & infallibiliter cognoscere poterat Deus. Immeritò ergo tam asseueranter asseruit Deus, descensurum certò certius Saulem, & Dauidem in eius manus esse tradendum, isthic si permanserit.

21. Dices non cessasse illa decreta per fugam Dauidis: permansisse enim odium in Saule, & timorem in Ceilitis, vnde ista decreta emanarant. Respondeo, quòd si de actuali decreto & odio Saulis loquaris, falsum esse quod assumitur: nam textus diferte dicit, quòd decretum eundi Ceilam mutauit, neque Ceilitas credibile est perstitisse in actuali voluntate tradendi Dauidem, cum causa timoris euertendæ vrbs, quæ erat præsentia Dauidis, iam cessaret. egerunt ipsi deinceps res suas, neque de Dauidе cogitarunt. Quòd si de habituali aut radicali odio Saulis, & timore in Ceilitis sit sermo, nihil hinc habet subsidij Deus, vt certò & infallibiliter cognoscat euentum, qui exinde sequi potest, cum re ipsâ possit etiam non sequi.

*Obiectio
refellitur.*

22. Non igitur manifestam & certam, sed ne probabilem quidem huius testimonij solutionem attulit Caramuel. Aut ergo per coniecturas, Deum à Dauidе seriò & in re serià consultum, respondisse fateatur necesse est; aut si certò & infallibiliter futuram sub conditione Ceilitarum prodicionem prædixit (vti verè prædixit Deus) certè aliâ quàm Visionis Scientiâ, euentum illum (qui tamen numquam futurus erat, nec in decretis illis continebatur) cognouisse dicendus est. Alia autem Scientia quæ id attigerit, nulla assignari potest, quàm ea quam Patres Iesuitæ & passim omnes Theologi, Deo inesse contendunt; nempe illimitata, & non pro vt à Caramuele perperam restricta est, conditionalium Scientia. Videamus porrò, an feliciores aliis, qui vt ipse ait (nescio an per contemptum loquatur) circumferuntur locis, daturus sit solutiones.

S. IV.

Sine ulla probabilitate fingit Caramuel duo decreta humana, Israëlitarum unum, Ethnicarum alterum, ut explicet testimonium 3. Reg. 11.

MEMO
veritas

O Bicit sibi Caramuel. n. 118. locum illum 3. Reg. 11. Rex 23.

autem Salomon adamavit alienigenas multas; filiam quoque Pharaonis, & Moabitidas, & Amonitidas, & Idumeas & Sidonias, & Etheas; de gentibus super quibus dixit Dominus filiis Israel: Non ingrediamini ad mulieres alienigenas; certissime enim auertent corda vestra. Lex hæc à Deo lata fuerat Exod. 34. v. 16. Hoc testimonium postquam alijs euasionibus conatus est eludere, quas hic non persequor, eo quod limitatam de conditionalium Dei Scientiâ Caramuelis doctrinam non spectent: demum certissimam hanc, quam prædicit, auersionem futuram, posito quod alienigenas ducant, ita explicat, & dicit se ostendere,

Ponit Caramuel
Duo decreta
humana
absoluta,
ut enervet
hoc testi-
monium.

ex futuris absolutis humanis posse oriri infallibiliter istam realem & metaphysicam certitudinem conditionatam. Age porrò ostende. Nam si ponatur, inquit, ex parte Hebræorum voluntas absoluta concedendi exoribus quod primum petant, & ex parte Ethnicarum voluntas absoluta petendi Idololatriæ propagationem, per consequentiam realiter infallibilem, insertur Hebræorum corda auertenda, si ad Idololatrias viri ingrediantur. Tunc Lectorem magnificè circumspiciens, ergo clarissime vides, inquit, quam inutilis sit Scientia

Verum eo
enervato,
nihil cõtra
scientiam
conditionalium illi-
mitatam
conficit,

8 Ego sanè adhuc id non video, ne quidem obscure: solum id 24
video clarissime, intempestiuum esse triumphum canere ante victoriam. Nam ut id esset, quod positis istis duobus decretis, Deus Scientiâ conditionalium non indiguisset, ad cognoscendam illam Hebræorum auersionem, quæ hic certissimo secutura prædicitur; quomodo exinde sequitur, inutilem esse absolutè Scientiam mediam Diuinam, ad alia cognoscenda, quæ à nullo decreto absoluto libero dependent? Aut quomodo sequitur hæc illatio; Auersio hæc Hebræorum certissimo cognoscitur à Deo, quia dependet à duobus decretis absolutis, quæ nouit Deus Scientiâ

Scientiâ Visionis: ergo nulla alia conditionata futura cognoscit Deus per scientiam vllam aliam, nisi quæ ab eiusmodi decretis dependent? Eam verò consecutionem non facile planam faciet vllus Logicus. Procedit enim à particulari affirmatiuâ ad vniuersalem negatiuam: quod ne speciem quidem habet bonæ argumentationis.

25.

Deinde, vt auersionem istam Hebræorum certissimè futuram in decretis illis nosse potuerit Deus, vnde constat eam sic fuisse cognitam? An vlla vel in speciem est vmbra in sacris Paginis, vnde vel coniecturâ liceat assequi, eiusmodi decreta in Israelitis fuisse? Quæ demum hæc est fingendi licentiâ? nullum enim habet in Scripturis, commenti sui vestigium Caramuel, tamen inquit, *ponatur ex parte Hebræorum voluntas absoluta concedendi vxoribus quod primum petant*, & tunc clara erunt ipsi omnia & expedita. An hoc est Scripturis vti, an abuti? an hoc est Deum mentem ex sacris Paginis inuestigare, an potius ad sua commenta Dei verbum trahere? Certe si ponere aut supponere possim quidlibet, vt scripturas explicem, nihil prorsus est quod non ad quidlibet detorquebo. Ponamus Christi verba figuratè sumenda esse, & non multum vrgebor clarissimis Scripturæ verbis, vt præsentiam Christi realem in Eucharistiâ confitear, nec vllus hæreticus hæc in parte conuinceretur.

Magna licentia est supponere scripturis, ea quæ in eis non habentur.

26.

At verò fingendi licentia Caramueli data vt sit, certè ea proferre deberet, quæ saltem probabili aliquâ ratione, rectè viderentur potuisse confingi. *Ponatur*, inquit, *ex parte Hebræorum voluntas absoluta concedendi vxoribus quod primum petant*, & *ex parte Ethnicarum voluntas absoluta petendi Idololatriæ propagationem*. At verò illud iam rogo, quo pacto ponere aut supponere possim rem tam inusitatam? vbi enim hoc gentium vnquam auditum est, vt populus integer, nullo inter se concilio aut conspiratione habita, nullâ de hæc re lege latâ, nihilominus in hoc conuenerit, vt quilibet, aut etiam maxima virorum pars, voluntate absolutâ decreuerit concedere vxoribus futuris, & quidem adhuc incognitis, quod à maritis primum petent? Pater tacente me, quàm id sit ridiculum fingere fuisse factum. Certè latum haberent saminæ in eiusmodi Republicâ dominandi campum. Adde, quod eiusmodi voluntas, absoluta quidem concedendi quidlibet, indeterminata tamen quoad obiectum, (siue pium &

Decretum Israelitarum sine vllâ probabilitate fingi, probatur primo quia nusquam gentium usitatum.

Secundo quia impiè rectum

rectum sit, petituræ quod sunt fœminæ, siue sit iniustum & impium) impia prorsus, sit & iniusta, mortali que peccato obnoxia. Et eiusmodi voluntatem absolutam in vniuerso Israël's populo fuisse, possim credere, quâ totus quantus est, aut saltem maximâ ex parte, mortali scelere foret inuolutus. Nimia hæc est fingendi licentia, ea proferre quæ ne speciem quidem, probabilem utcumque, historiæ præferant.

Decretum
etiam fœ-
minarum
Ethnicarum
gratia fœ-
derum.

Et verò, quod de *Ethnicarum voluntate absolutâ petendi idololatriæ propagationem* isthic additur, & quidem petitione primâ, ne, si aliud quid prius petierint, excidant iure impetrandi postmodum idololatriæ propagationem certò certius primæ petitioni concedendam, ob voluntatem absolutam Israëlitarum concedendi vxoribus quod primum petierint, ut vult Caramuel: hæc inquam suppositio seu fictio, rursus omni probabilitate caret. Non enim credibile est, omnes omnium nationum fœminas, in eandem voluntatem peruertendi Israëlitas conspirasse, aut conspiraturas deinceps toto Legis antiquæ duraturo tempore, neque Idololatriæ propagandæ tam studiosas fuisse mihi quisquam persuaserit.

Probatum
ex aliis
scriptura
historiis.

Historiam vero sacram si attendimus, certè inueniemus Ruth Moabitidem, nihil simile à marito suo Obed petiisse; & 1. Esdræ, 9. & 10. habemus Israëlitas plurimos vxoribus alienigenis fuisse coniunctos, nec tamen in Idololatriam deflexisse. Vnde liquidò patet, aut Ethnicas vxores *Idololatriæ propagationem* à viris suis primâ petitione non petiisse; aut si petierint, Israëlitas omnes non habuisse voluntatem absolutam concedendi vxoribus quod primum petierint. quomodo autem in hac historiâ verum sit Dei oraculum, *certissimè auertent corda vestra*, id iam non ago; sufficit mihi ostendisse nihil probabilitatis adferre Caramuelem, eiusmodi decreta cum effingit, quorum nec in sacrâ historiâ, nec in hominum vsitatâ praxi vllum habemus vestigium. Certè nec Salomon ipse, quamuis per alienigenas vxores postmodum peruersus fuerit, tamen ab ipso matrimonij sui exordio *voluntatem vxori sue concedendi quod primò petierit* habuisse dicendus est. Nam ut patet, 3. Reg. 3. filiam Regis Ægypti duxit, tum cum Deo summopere placebat, summus eius cultor, & à quo paulò post sapientiæ donum diuinitus accepit. An autem placere Deo poterat is, qui voluntatem absolutam habe-

ret

ret concedendi quidlibet vxori quod primùm petierit, impium id licet foret? sanè cùm per mulieres deprauatus fuit, id teste Scripturâ contigit, cùm mulieribus plus nimio addictus, *Admauit mulieres alienigenas multas. 3.R. 11. v. 1. Cùmque iam esset senex, deprauatum est cor eius per mulieres, vt sequeretur Deos alienos, nec erat cor eius perfectum coram Domino.* Seni itaque deprauatum est cor; non igitur deprauatum erat, tum cùm Ethnicas primùm duceret; quod tamèn proculdubio dicendum foret, si voluntatem absolutam habuisset, vxoribus concedendi quod primùm petierint, etiam si postulassent Idololatriæ propagationem. Et verò, si filia Pharaonis etiam voluntatem absolutam habuerit Idololatriæ propagandæ, mirum est distulisse petitionem suam, donec iam senex esset Salomon, neque quidquam à marito amoribus suis tam implicito interea postulasse. Illad enim necessariò dicendum est contigisse, vt per consequentiam realiter infallibilem, vt loquitur Caramuel, deprauatio Salomonis sequeretur.

29. Quod si, ne in iis ipsis quidem, qui re verâ à mulieribus Ethnicis ad Idololatriam distorti sunt, eiusmodi voluntas absoluta concedendi mulieribus quidlibet inueniatur, vbi quæto eam inuenit Caramuel pro futuris conditionatis peruersionibus? quomodo, inquam, voluntatem tam impiam affingit infinitis Israëlitis optimis & sanctissimis, qui alienigenas numquam duxerunt, de quibus tamen sacer textus affirmat, certissimè peruertendos eas si duxerint? Quod si eam voluntatem non habuerint, aliam Scientiam certè in Deo esse necesse est, quâ peruersionem illam & certissimè quidem futuram cognouerit, & prædixerit. Non igitur id dicat Caramuel clarissimum esse quidam inutilis sit Scientia media Diuina: nullam certè eius suppositiones & figmenta huic rei attulere claritatem.

S. V.

Tyriorum & Sidoniorum decreta, de acceptandâ Religione quæ miraculis confirmaretur, gratis fingit Caramuel.

30. Videamus portò an felicis grauissimo illi Christi testimonio, de Tyrijs & Sidonijs refutando, faciem præferat, vt aliquid

Testimonium Christi proponitur.

luis

suis commentis afferat claritatis. Habetur id Matth. 11. his
 verbis, *Ve tibi Corozaim, ve tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Si-
 done facte essent virtutes, quae facte sunt in te, olim in cilicio & ci-
 nere penitentiam egissent.* Nolo iam huic argumento diutius im-
 morari, ut ex hisce Christi verbis, Scientiam mediam eviden-
 tissimè confici demonstrem. Praclare id à præstantissimis Theo-
 logis peractum est. Cum Reuerendissimo Caramuele mihi iam
 res est. *Testimonio hoc se non urgeri asserit; & quamuis infallibilis
 fuerit Christi prædictio, & de obiecto infallibili; tamen ad eam
 proferendam, Scientiam in Deo mediam statuendam non esse,
 quâ hæc conditionatè futura infallibiliter nouerit in seipsis.*
 Quò igitur pacto ea cognouit? Dicam inquit, *Tyrus & Sido-
 nij habebant piam affectionem erga miracula.* Imprimis hoc fictum
 est & gratis dicitur. Sed quid deinde? Audi *Stante*, inquit Ca-
 ramuel, *illorum decreto, quod uellent habere religionem, quæ confir-
 maretur miraculis, necessariò sequebatur per consequentiam realiter
 infallibilem, illos si uidissent prodigia, à Deo fuisse conuertendos. Et
 quidem pios eorum affectus, & desiderium inquirendi veritatem
 per miracula, cognoscebat Visionis Scientiâ Deus, nec indigebat Scien-
 tiâ mediâ.*

Huic ex-
 plicando,
 decretum
 quoddam
 absolutum
 Tyrionum
 & Sidonio-
 rum asserit
 Caramuel

Sed sine
 ulli fun-
 damento
 id fingitur.

Multa hic sanè assumuntur satis liberè, parùm tamen proba-
 biliter. Nam de *piâ illâ Tyrionum affectione erga miracula, & de
 pio desiderio inquirendi veritatem per miracula, nihil usquam aut
 in sacris Scripturis, aut historiâ profanâ legimus: Propheta
 verò arrogantiam Tyrionum, grauissimis sanè verbis passim in-
 sectantur. Nihil saltem hæcenus de Tyrionum & Sidoniorum
 pietate legi, nisi quod piè de eis sentiat Caramuel, ut Deo Scien-
 tiam mediam illimitatam detrahat.*

Age porrò, cum te Scripturis omnibus, quæ pro Scientiâ
 mediâ afferuntur, explicandis, *probabiles & fortè manifestas so-
 lutiones daturum pollicearis* n. 114. An hoc probabile, ne dicam
 manifestum est, Tyrios ex pio affectu inquirendi veritatem,
 decretum condidisse, quo sese obstringerent religionem assum-
 pturos quæ miraculis confirmaretur? si manifestum id est, cer-
 tè ex historiâ manifestum sit necesse est. Itaque decretum illud
 producat Caramuel, dicatque apud quem legatur, aut ex quo
 tabulario vetus istud nobisque incognitum decretum depromp-
 serit. Manifestum autem illud cum non sit, quomodo iam vel
 probabile

Et sine vi-
 lâ probabi-
 litatis qui-
 dem specie.

probabile faciet, apud Tyrios solos decretum extitisse, quod nec ab illis, nec ab ullâ vniquam natione conditum legimus? Vterius peto, an totius Tyri & Sidonis senatus-consulto decretum istud prodierit, an verò singuli ciues, hoc sibi liberè condiderint? Quid hic rursus afferet auctor, vt alterutrum vel in speciem probabili ratione asserat? Quasi verò de Religione dubitarint omnes Tyrij & Sidonij, qui Idololatriæ pertinaciter inhærebant, vt ex sacris constat litteris: aut magna ipsis in verâ Religione inquirendâ esset curatio, qui toti in mercaturâ promouendâ, diuitiisque toto orbe perquirendis incumbebant. Figmenta esse hæc decreta, piaque Tyriorum affectiones excogitatas tantum esse, nemo non videt. Et tamen sine ficto illo decreto, Christi sententiam infallibilem esse non potuisse vult Caramuel; quam tamen realiter infallibilem & veram fuisse fatetur. Aliunde itaque veritas illa perenda est, quàm ex hoc ficto decreto Tyriorum, quod numquam in rerum naturâ fuit.

33. Illud quoque Caramuel aduertat necesse est, Christum non simpliciter dixisse *si in Tyro & Sidone factæ fuissent virtutes, pœnitentiam acturos, verum & modum expressisse: nimirum in cilicio & cinere pœnitentiam acturos.* An hoc igitur etiam *necessario sequebatur per consequentiam realiter infallibilem* ex Tyriorum decreto, quo *volebant habere Religionem confirmatam miraculis?* an non poterant conuerti & pœnitentiam agere, sine cilicio & cinere? sine dubio. Vnde igitur Christus pœnitentiam hanc conditionate futuram, infallibiliter norat agendam fuisse in cilicio! sanè cum non nisi in Tyriorum decreto absoluto, id per infallibilem consequentiam Christus nosse potuerit, vt vult Caramuel, aliud ego decretum priori assuendum iudico, cuius forte oblitus fuerit; nimirum Tyrios, senatus-consulto irrefragabili & in omne tempus duraturo, legem condidisse, quo omnes ciues tenerentur illico ad verum Deum conuerti, cum virtutes fierent in Tyro, qualès postea factæ sunt in Corozaim: neque hoc tantum; sed ad placandum Numen, pœnitentiam liquido præscripsisse ciuibus, quâ non alio modo, sed in cinere & cilicio prorsus pœniterent. Quàm verò probabile sit tam pia, vt Caramuel ea vocat, decreta in impio prorsus populo extitisse, iudicium penes Lectorem sit. Denique vt rem conficiam, futilitatemque figmenti Caramuelici euincam: an Tyrijs & Sidonijs nota non

S

erant

erant miracula quæ Christus patrabat quotidie ? quis id certè neget in tam exiguo locorum interuallo, miraculisque quæ, teste Euangelio, passim diuulgabantur per omnem terram ? cur ergo conuersi non sunt ? nisi fortè decretum istud conderint post Lazari aut certè Christi resurrectionem ; aut sanè conditio ista decreto inserta fuerit, non alia ipsis credibilia fore miracula, nisi in Tyri & Sidonis foro aut compitis patrarentur. Nimis absona hæc sunt, quàm vt fidem faciant vel inueniant.

§. VI.

Iterum fingit decretum inauditum in Iusto rapto, vt explicet locum Sap. 4.

*Exponitur
speculatio
Caramue-
la.*

Vltimum tandem illudque rursus celeberrimum è Scripturâ testimonium, quod sibi Caramuel dissoluendum proponit, est illud Sap. 4. *Raptus est nimirum iustus, ne malitia mutaret intellectum ipsius.* Sciuit itaque Deus iusti, quem è viuis eripiebat, intellectum mutandū seu deprauandū, in viuis si maneret. Sciuit, inquit Caramuel, sed non per scientiam mediā. Quomodo igitur ? Audi. *Possumus, inquit, dicere siue ille locus intelligatur de Enoch, siue de quocumque alio Iusto, sepè contingere quod Scientiā suā Visionis, Deus cognoscat aliquod decretum humane libertatis perseueraturum v. g. per duos dies, & respecturum obiecta secundū se indifferentia ; que primā die sint bona extrinsecus propter adiacentes aliquas circumstantias, postridie mala propter aliquas circumstantias superuenientes. Poterit ergo Deus, hominis liberū arbitriū illas secundas circumstantias impedire, aut etiam hominem eripere è loco in quem illæ concurrent : neque ad hoc egebit Scientiā mediā. Quod vt clariùs exponat, sit inquit crastina dies ieiunio colenda Madriti, non Compluti. Sit Madriti Albericus, & nihil de ieiunio cogitans, statuatur apud se voluntate efficaci, se cœnaturum totā hebdomade : maneat hoc decretum etiam totā, ergo hodie cœnando Albericus non peccabit, & cras si cœnet Madriti peccabit. Quid ergo vetat, quod vel Deus faciat quod in mentem eius non veniat diem crastinum esse ieiunij : aut etiam ad alicuius amici instantiam, aut etiam tactus Diuinitus (& se velis non solum præ-*
determinatus

determinatus sed & necessitatus) transferatur Complutum, antequam legem cognoscat quam violaturus erat infallibiliter, si mansisset Madriti? sanè in hoc casu, essent vere illa due propositiones. Prima, si mansisset Madriti, cœnasset, & consequenter peccasset. Secunda, Raptus est (motu nimirum libero vel necessario, nam quoad hoc, alterutrum perinde est) & translatus est Madrito Complutum, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius. Hactenus Caramuel; de quo quidem non timeo ne malitia mutet intellectum eius; illud tamen subuereor, ne fictio deceperit animam illius: nihil enim nisi figmenta profert: quibus cum sacræ Paginæ auctoritas eliditur, illi sanè illuditur.

35. Verùm antequam figmentum prodam, illud velim meminisse D. Caramuelem, Theologorum omnium esse constantem sententiam, quod paulò ante etiam monui, Deum Scientiâ Visionis nullum obiectum attingere, nisi quod actu fuit, est, aut absolute futurum est. Neque Caramuelem credo hâc in parte dissentire, quod si ita est; quomodo per Scientiam Visionis Deus scire potuit Iusti huius qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ipsius, decretum perseveraturum fuisse, v. g. per duos dies si raptus non fuisset aut morte præuentus? nam reuerâ decretum illud, qualecumque demum fuerit, actu non duravit duos illos dies; nam raptus est ne malitia immutaret decretum illud. Agitur decretum illud duos dies duraturum non sciuit Deus per Scientiam Visionis; nisi Deum videre velis etiam ea quæ numquam futura sunt; quod nemo Theologus unquam dixit. Quod si autem Iusti huius liberum decretum, duraturum non vidit Deus Scientiâ Visionis, iam sanè corruit tota Caramuelis speculatio, eamque durationem sub conditione futuram, infallibiliter, non nisi per scientiam Mediam cognouisse necesse est.

Refellitur
ex notione
visionis
Divinæ.

36. Deinde, cum rursus ad decreta absoluta hominum confugiat Caramuel; quod quæso decretum fecit Iustus hic antequam raperetur, quod respiceret obiecta ex se indifferentia? An non hoc rursus egregium figmentum est, quod nullum in sacris litteris, ne specie quidem tenus habet fundamentum? Ex iis autem satis constat Iustum hunc habuisse decretum, non quod respiciebat obiecta secundum se indifferentia, sed quod planè in se sanctum esset & absolutum, seruandi nimirum omnium mandata Dei, nam difertè de eo dicitur ibidem nu. 10. placens Deo factus

Nò factum
modo sed
& factum
est Iusti de-
cretum re-
spiciens
obiecta se-
cundum se
indifferentia.

ctus est dilectus; & uiuens inter peccatores translatus est. raptus est ne malitia &c. & rursus n. 14. placita enim erat Deo anima illius; propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum. An autem placita dicitur anima illius Deo, ob decretum respiciens obiecta secundum se indifferentia? minimè verò: nam decretum obiecta secundum se indifferentia respiciens, in se etiam indifferens est, neque vllò modo sanctum, aut quod Deo placitam reddere possit animam. Cur ergo tale Iusto illi affingitur?

Rursus *propter hoc*, inquit, *sacer textus properauit illum educere de medio iniquitatum;* propter quid? *quia placita erat Deo anima illius.* atqui non erat placita anima Iusti huius ob decretum quod illi affingit Caramuel, ergo neque ob hoc decretum properauit eum educere de medio iniquitatum. Animaduerte quòd de medio iniquitatum raptus sit, non autem de mediò obiecti alicuius, quod per circumstantias extrinsecus aduenientes mutandum erat de non malo in malum. frustra, igitur decretum illud fingitur.

Neque frustra tantum, sed & inuito textu, nam *raptus est ne malitia immutaret intellectum ipsius* siue vt Syrus legit *conceptum eius*, Vatablus verò *sensus eius.* itaque sciebat Deus immutandum conceptum eius seu sensum eius, si mansisset in uiuis aut inter peccatores, aliaque formaturum de rebus diuinis iudicia, peccatorum nempe consuetudine & familiaritate deprauanda, hoc sane clarissimè vult sacer textus. Non ergo erat mutandum Iusti huius decretum ex bono in malum, per solam aliquam circumstantiam extrinsecus aduenientem (putà per legem positiuam Dei iusto non satis intimandam, vt in casu Alberici ponit Caramuel) sed sciebāt Deus mentem seu propositum Iusti, nisi è peccatoribus raperetur mutandum in se ipso, malitiã & peruersitate ipsi actui intrinsecã. Atque hoc modo ad exemplum Alberici à Caramuele propositum iam respondimus, quod cum casu nostro commune non esse, ex dictis patet.

Iam verò illud tandem vrgeo, & peto in quò tandem decretò hominis illius Iusti absolutè, Deus scire potuerit hanc mutationem futuram fuisse, nisi moreretur aut è peccatoribus raperetur? Nam decretum illud respiciens obiecta ex se indifferentia, non agnoscimus, vt quod temerè sit confictum: decretum autem quod verè habuit tunc cum raperetur, nimirum propositum semper

37.

38.

per seruandi mandata Dei, sanctum erat & perfectum, & pro illo instanti semper producturum suum effectum: non ergo in eo decreto, certò & infallibiliter mutationem Iusti cognoscere potuit Deus, nisi raperetur. Non igitur hactenus attulit Caramuel, ad testimonia illa clarissima, pro scientiâ mediâ Deo adstruendâ è scripturis petita, quidquam quod vel probabilem iis afferat solutionem. Neque iudicium Lectoris ego tantum, sed & Caramuelis ipsius appello: quem uti ingenio perspicacissimum, ita & moribus candidissimum esse scio: neque alium per hasce disputationes sibi præfixum scopum habere, quam arcana diuinitatis mysteria disputando, alienaque ingenia excitando, reddere manifestiora.

39. Illud tamen pace tanti viri rursus dixisse non piguerit, ut sane probabiles fuissent Caramuelis textuum sacrorum expositiones, non idcirco illico negandam fuisse Deo Scientiam mediam sese ad omnia conditionatè futura extendentem. nam cum illa infinites infinitis partibus perfectior sit, præ eâ quam ad decreta quædam humana restringit Caramuel, certè ob rationes aliquas probabiles, de possessione tantæ perfectionis & quidem simpliciter simplicis, deiiciendus non erat Deus: sed potius annitendum omnibus ingenij viribus, ut scientiam eam quam nemo, si detur, non iudicauerit esse perfectionem summam, Deo astruamus: cum nihil perfectionis optari aut excogitari ab ingenio creato, imò & increato possit, quod re ipsâ iam non sit Deus.